

IBF AÇILIŞ KONUŞMA METNİ

Sayın Bakanım, IBF başkanım, İş, siyaset ve akademi dünyasının kıymetli temsilcileri, MÜSİAD'lı dostlarımız ve Değerli Basın mensupları

Bu yıl MÜSİAD EXPO 2020 kapsamında 24. IBF Programında sizleri ağırlamaktan duyduğum memnuniyeti belirtir ve hepinizi saygı ve muhabbetle selamlarım. Hoş geldiniz. Şeref verdiniz.

Pandemi sürecinin bu zorlu koşullarında düzenlediğimiz uluslar arası çapta ülkemizin en kapsamlı ticaret fuarı ile ülkemiz iktisadi hayatındaki çarkların dönmeye devam etmesi ve yeni bir ekonomi-politik konjonktürde dimdik ayakta yolumuza devam edebilmemiz adına, devletimizin gayretlerine bir nebze katkıda bulunabiliyorsak ne mutlu bizlere. Teşrifleriniz ve katılımlarınız için tekrar teşekkür ederim.

Bu yıl, içinden geçmekte olduğumuz sürece uyumlu bir şekilde IBF kapsamında "Virüs ekonomisi üst başlığıyla Bu süreçte var olmak ve ayakta kalabilmenin stratejik yol haritaları tartışılacaktır. Malumunuz dünya 1929 ekonomik buhranı sonrası yaşadığı en keskin iktisadi ve sosyo-politik kırılmalardan birini yaşamaktadır ve bizler de bu döneme şahitlik etmekteyiz.

İktisadi büyüklüğü ne olursa olsun çoğu hükümet, insanları halk sağlığı ve sosyal güvenlik sistemlerindeki köklü zafiyetlerle yüz yüze bırakan, bu küresel krizi elbette hazırlıksız yakalandı. Küresel ekonomik sistemin, uzun süredir kendi dinamikleri içinde halı altına süpürmeye çalıştığı sorunlar, sosyo-politik gerilimler, gelir adaletsizliklerinin ortaya çıkardığı sınıfsal çatışmalar ve elbette dünya ekonomisindeki değişen güç dengelerinin ve Asya ekonomilerinin bilhassa üretim ve tedarik zincirlerinde dünyayı kendine bağlamasıyla gittikçe artan özgül ağırlığının sonuçlarını pandemi sürecinde, su yüzüne vuran balıklar gibi hep beraber yaşadık ve yaşamaya da devam edeceğiz.

Sayın Bakanım, Kıymetli Katılımcılar,

Pek çok hükümet açıkladığı destek programları ile halkların bu beklentisine kendi milli gelirleri ile müsemma, cevap vermeye çalıştı. Ancak belirsizliğin boyutları arttıkça bu kez halklar ile devletler arasındaki kurtarıcı kimliği ya da rolü de derin hasarlar almaya başladı.

Devlet kapitalizminin en ateşli savunucuları bile zamanla devletin yeni düzende yeterlilik sorgusunu yapmaya başladılar ve tek başına devlet faktörünün pandemi ile başlayan yeni dünya konjonktüründe ulusların var olma ve ayakta kalma mücadelelerinde kilit faktör olamayacağı çizgisine geldiler.

Pandemi öncesinde giderek Asya'ya kayan üretim ve tedarik hatlarının, Çin'in başı çektiği yeni siyasal yönetim modellerinin ve tüm dünya üretim çıktısını Çin kaynaklı girdiler üzerinden riskli bir şekilde planlayan küresel ekonomik denklemin nasıl çöktüğüne ve bu riskli paylaşımın dünyanın diğer ülkeleri için olası bir küresel şokta nasıl bir kapanmaya ve daralmaya neden olduğunu gördük.

Belli ki Çin üzerinden kurduğumuz denklemler ve ABD-ÇİN arasında kendine bir denge noktası bulmaya çalışan dünya ekonomisi bu kez riskleri daha mantıklı, bir düzen içinde dağıtarak kendini gelecek olası şoklara karşı daha güvenli limanlara doğru çekecektir.

Sayın Bakanım, Kıymetli Katılımcılar,

Bugün dünyada bilhassa Z kuşağı üzerinde etkili dijital dönüşüm ve bunun kurucu unsuru şirketler, hem yeni sosyalleşme kuralları hem de dijitalleşmenin hayatın her alanına nüfuz eden baskınlığı ile hem toplum içinde devasa bir güce sahip olacaklar hem de devletlerin azalan kontrol alanlarını kendi nüfuz alanları ile doldurarak kendi etraflarında yeni bir kamuoyu oluşturacaklardır.

Özellikle pandemi süreci bizlere dijital dönüşüm ve gerisindeki sermaye gücünün nasıl kuvvetli bir aktör olarak yaşantımız, kurallarımız ve nesillerimiz üzerinde etkin olduğunu ispatlamıştır. Bu etki giderek artan boyutlarda bizleri yeni bir sosyo-kültürel kurallar seti ile baş başa bırakacaktır.

Tüm bu makro değişimlerin yanında gelir dağılımdan adil şekilde yararlanamayan ya da devletten aldığı destekle hayatını devam ettirmeye çalışan veya işini kaybetmiş işsizler ordusu toplamda, halinden memnun olmayan geniş bir kitle ile tüm dünya mücadele etmek durumunda kalacaktır.

Dünyanın pek ülkesinde pandemiye rağmen ,yaşanan sosyal gerilimler aslında patlamaya hazır bir nüfusun da bizlere ayak seslerini duyurmaktadır. Dünyanın hiç beklemediği bir anda bir salgınla baş başa kalması aslında kurduğumuz sistemlerin 21. Yüzyılın acı gerçekleri karşısındaki savunmasızlığının da ispatı şeklinde alınmalıdır.

Bu nedenle bizlere düşen vazife, öncelikle yeni gerçeklikleri doğru okumak ve klasik davranış kalıplarımızın çok ötesinde, yeni kavramlara adapte olarak başta iktisadi olmak üzere sosyal, kültürel ve siyasal sistemlerimizde bir tazelenme ve gerekirse revizyon politikalarını uygulamaya geçirmek olmalıdır.

Sayın Bakanım Kıymetli Katılımcılar,

Mevcut bütün ekonomik göstergeler, ekonomik büyümenin ancak, salgının açık ve öngörülebilir bir biçimde kontrol altına alındıktan sonra eskiye dönebileceğine işaret ediyor.

Söz konusu tüm belirsizliklere rağmen, Covid-19'un küresel sistemde köklü dönüşümlere neden olacağı tartışmasız bir gerçek olarak önümüzde durmaktadır.

Covid-19 krizinin; Avro Bölgesinin uzun süredir derin bir krizle boğuştuğu, Japonya'nın içinde bulunduğu durgunluğu bir türlü aşamadığı, diğer BRICS ülkelerinin Çin'in dinamizminin oldukça gerisinde kaldığı, Çin-ABD gerginliğiyle yön alan, küresel ticaretin gün geçtikçe daha da gerildiği bir ortamda patlak verdiğini göz önünde bulundurmalıyız.

Çin ile ABD arasındaki gerginliğin kriz sonrası dönemde nereye evrileceği, uzlaşmacı bir yol mu yoksa gittikçe şiddetini artıran bir ekonomik çatışmaya mı döneceği meselesi, henüz gündemdeki yerini korumaktadır.

G-20'nin her geçen gün ABD ve Çin'den oluşan bir G-2 yapısına kayması, küresel ekonominin diğer bütün aktörleri adına ciddi bir tehlikedir.

Bu nedenle yeni dönemde, başta G-20, Dünya Bankası, IMF ve Dünya Ticaret Örgütü gibi küresel sistemin başlıca kurumlarının yeniden düzenlenmesine yönelik eleştirel ve ortak bir politik dil geliştirmeliyiz.

Virüs salgını sonrası dönemde daha da sert geçeceğini tahmin ettiğimiz küresel hegemonya mücadelesinin önde gelen aktörlerinin, Türkiye'yi hesap dışı tutarak, masadaki yerini koruması mümkün değildir.

ABD, Avro Bölgesi, Almanya, Fransa, İngiltere, İspanya, İtalya, Rusya, Meksika ve Endonezya gibi birçok ülkenin negatif büyüme eğiliminin sürdüğü yılın üçüncü çeyreğine ilişkin son veriler, Türkiye ekonomisinin bu dönemde güçlü bir büyüme sergilediğini göstermektedir.

Ancak mesele bu noktadan sonra, piyasa aktörlerinin davranışlarını etkileyecek makro adımların kararlılıkla atılması ve reel ekonomik algıdaki güven unsurunun pekiştirilmesinde yatmaktadır.

Türkiye dünyanın pek çok ülkesinin aksine kaynak fakiri bir ülke değildir. Gerek doğal kaynakları gerek sermaye gücü gerekse iş gücü piyasası anlamında yeni dünya sisteminin dengeleyici aktif unsurlarından biridir. Bize düşen ise reel ekonomi politikalarını hammadde, sermaye ve işgücü piyasalarının yeni gerekleri ve beklentileri doğrultusunda kararlılıkla devam ettirmektir.

Sayın Bakanım Kıymetli katılımcılar,

Dünya, tanımı değişen ve belki de ilerleyen süreçte muhtevası da değişecek olan para kavramına alternatif çözümler geliştirmekte ve finansal piyasaların bilhassa türev piyasalarda şişirilmiş para stoku karşısında, reel ekonomik dengeleri yeniden yerine oturtmak için ciddi bir çaba sarfetmektedir. Bu gün trilyon Dolarları bulan para transferleri tek tuş ile ileriki bir tarihe yönelik yapılabilmekte; para, bankacılık sisteminde sürekli hareket etmekte ancak gerçeklik olgusundan da gitgide uzaklaşmaktadır.

Oysa paranın temel iktisadi işlevlerinden uzaklaşması ve emtia aracına dönüşmesi, milli para birimlerinin bağımsızlıklarını tehlike altına sokmakta ve milli paranın gücünü maalesef diğer ülkelerin para birimlerinin kontrolü altında değerlemektedir.

Bir ülkede para gücünü, o ülkenin üretim ve yatırım gücü belirler. Bizler finansal politika araçları ile reel ekonomik kaideleri açıklamaya hatta çözmeye çalışırsak, hem sistemdeki parayı atıl kalmaya mecbur bırakır ,hem de gelişim için esas olan yatırım ve üretim gücünden mahrum kalırız.

Bu nedenle Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından başlatılan ve üç sac ayağı üzerine bina edilen iktisadi gelişim seferberliğini yürekten destekliyoruz. Piyasalara güven telkin edildiği zaman Türkiye'nin güçlü jeopolitik avantajı sayesinde yabancı yatırımcıların gözünde yeniden bir cazibe merkezi haline nasıl geldiğini kısa süre içinde test etmiş olduk.

Ancak bundan sonraki süreçte de bu kararlılığın devam etmesi ve bilhassa makro bir üretim politikasına geçilerek ülkemizin en önemli sorunlarından biri olan maliyet enflasyonu riskini azaltacak girdi ve yarı mamül üretimlerinin de ithalat yönlü değil milli üretim hamlesiyle gerçekleşmesini temenni etmekteyiz.

Yeni Dünya düzeni bizlere, aslında üç temel şartın ekonomik gelişimdeki kilit rolünü göstermektedir.

1. Kendine yetebilirlik
2. Kaynakların etkin ve yerinde kullanımı
3. Siyasi manevra kabiliyeti ile dış politik unsurların ekonomik avantajlara dönüştürülmesi

Kendine yetebilirlik aslında fiyat istikrarının ve milli paranın güçlenmesinin de anahtar faktörüdür. Maliyet enflasyonu sarmalından çıkarak, makul düzeylerde bir talep enflasyonuna geçiş için aslında hem tedarik, hem lojistik hem de üretim kabiliyetlerimizi tüm olasılıkları içeren paketler ile yedeklemeli ve bilhassa milli üretim felsefesini, tüm sektörlerimizde çıkış noktası olarak belirlemeliyiz.

Gıda tarım ve hayvancılık başta olmak üzere kilit sektörlerimizde ve katma değeri yüksek imalat sanayi ve teknoloji yoğun sektörlerde girdi bağımlılığından uzaklaşmak, bizim yeniden özkaynak verimliliği ilkesine dönmemizi kolaylaştıracak bir unsurdur.

Kaynaklarımızın etkin kullanımı ve tasarruf faktörünü harekete geçirmemiz bizlere üç temel alanda verimlilik kriterleri sunacaktır: Sermaye verimliliği, teşvik verimliliği ve girişimcilik verimliliği.

Sermayenin servete değil, yatırıma ve sermaye stokuna evrilmesi, bizim dar zamanlarda hem firmalarımız, hem de devlet bütçemiz açısından daha dayanıklı bir yapıya kavuşmamızı temin edecektir. Bu da etkin proje yönetimlerinden geçmektedir. Özel sektörün sermaye stoku oluşturma yükünü, devletin omuzundan alması ve proje bazlı ortaklıklarla sisteme doğrudan dâhil olması gerekmektedir.

Paranın durduğu yerden finansal piyasa araçları kullanılarak para kazanması yolunun sadece bizi değil, tüm dünya ekonomisini nasıl bir çıkmaza getirdiğine hep birlikte şahit olduk. Bu aşamada girişimcilik verimliliği de göz önünde tutulması gereken bir husustur.

Elbette girişimcilik politikalarının engellenmesinden bahsetmiyoruz ancak, her firmanın da şoklar karşısında ne kadar dayanıklı olduğuna bu süreçte şahit olduk. Dayanamayan firmaların devlet bütçe kalemlerinde ilave bir yük olmasından çıkarılıp daha etkin ve seçici bir girişimcilik politikasını benimsememiz gerekmektedir. Bu noktada bir diğer unsur da kalkınmaya yönelik mesleki yeterlilik eğitimlerinin doğru bir planlama dâhilinde yapılmasıdır.

Çünkü güçlü bir ekonomi ancak yeterli ve nitelikli bir işgücü piyasasının varlığı ile mümkündür. Bu nedenle hangi sektörlerde hangi tip eleman açığının olacağına dair gelecek simülasyonları çerçevesinde nitelikli istihdama yönelik şimdiden başlatacağımız seferberlik, bizleri yeni dünya sisteminde iş gücü verimliliğini yakalamak adına ve böylece kaynakların etkin kullanımı adına güçlü kılacaktır. Son olarak teşvik verimliliği devlet kaynaklarının etkin dağıtılması ve yönetilmesi adına önemli bir husustur.

Elbette devletimiz, proje geliştirilmesi ve bunların yatırımları artırması adına girişimcilere ve firmalara destek olmak yolunda adımlar atmaktadır. Ancak bu teşviklerin nasıl ve ne şekilde kullanıldığı, gerçekten kaynak verimliliği mi oluşturduğu yoksa kaynak israfına mı neden olduğu iyi araştırılmalıdır. Bu amaçla projelerin ve bu projelere sağlanan teşviklerin yeniden bir değerlendirme kriteri seti ile ele alınmasını önemsiyoruz.

İyi bir yola çıktık. Bu seferberlikte yeni iktisadi yol haritamızın hem doğrudan yabancı yatırımları çekmek hem de milli üretim kapasitemizi artırmak ve böylece paramızın gücünü yeniden değerlemek adına olumlu sonuçlar doğuracağına da güvenimiz tamdır.

Bugün öğleden sonra Sayın Cumhurbaşkanı Yatırım Ofisi Başkanımızın ve Sayın Ticaret Bakanımızın katılımlarıyla gerçekleşecek olan Dünya Başkanları Genel İdare Kurulumuzda; Saha yaygınlığımızın bir yatırım ve ticaret ajansları sistemi şeklinde çalıştırılarak hem dış yatırımları çekmek hem de yatırım potansiyeli olan firmaları bir araya getirmek amacıyla yola çıktığımız MÜSİAD INVEST ve MÜSİAD trade and investment agencies markalarımızın işleyişini masaya yatıracağız. Bu konuda CB Yatırım Ofisi ve CB Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile yaptığımız işbirlikleri inşallah ülkemizin yeni dönem iktisadi planlamasında hayırlara vesile olur.

Bu organizasyonun gerçekleşmesinde katkılarını esirgemeyen, IBF Başkanına ve Global Üst Kurulumuza, Genel Sekreterliğimize yürekten teşekkür ederim.

IBF Toplantımızın ve Panel oturumlarında ele alınacak stratejik konuların ve panellerin memleketimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ederim.

Sizleri saygı ve muhabbetle selamlarım.